

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ministrstvo za zdravje

Danijel Bešič Loredan, minister za zdravje

Mojca Dobnik, v. d. generalna direktorica Direktorata za zdravstveno nego

Aleksandra Lah Topolšek, državna sekretarka, pristojna za področje zdravstvene nege

Štefanova ulica 5

1000 Ljubljana

gp.mz@gov.si

Mojca.Dobnik@gov.si

Aleksandra.lah-topolsek@gov.si

Št.: 941-4/22-22

Datum: 9. 8. 2022

Zadeva: Mnenje o pooblastilih diplomirane medicinske sestre iz 14. člena Zakona o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema

Spoštovani,

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) Ministrstvo za zdravje prosi za mnenje o določilu 14. člena Zakona o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema (Uradni list RS, št. 100/22, v nadaljnjem besedilu ZNUZSZS) o prenosu pooblastila izbranega osebnega zdravnika na diplomirano medicinsko sestro oziroma diplomiranega zdravstvenika (v nadaljnjem besedilu diplomirana medicinska sestra) in na višjo medicinsko sestro oziroma višjega zdravstvenega tehnika (v nadaljnjem besedilu višja medicinska sestra) in opozarja na nujnost prihodnje ustrezne systemske ureditve razširitve kompetenc z zdravnika na diplomirano medicinsko sestro.

ZNUZSZS v prvem odstavku 14. člena določa, da ne glede na tretji odstavek 80. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22 in 100/22 – ZNUZSZS) lahko za namen razbremenitve in zagotavljanja večje dostopnosti do zdravstvenega varstva izbrani osebni zdravnik, če oceni, da to narekuje racionalnost dela, ob upoštevanju kliničnih smernic in strokovnih priporočil pristojnega razširjenega strokovnega kolegija prenese nekatera pooblastila na diplomirano oziroma višjo medicinsko sestro, če ne vplivajo na diagnostiko in zdravljenje.

ZNUZSZS določa naslednje tri sklope pooblastil iz prejšnjega odstavka:

- pooblastilo za izdajo listin za uveljavljanje pravice do potnih stroškov – spremstva in nenujnih reševalnih prevozov,
- pooblastilo za izdajo listin za izbiro izbranega osebnega zdravnika,
- pooblastilo za predpis medicinskih pripomočkov za sanitarne ali gibalne potrebe pacientov in izdajo potrdila o upravičeni zadržanosti od dela zaradi bolezni, nege ali spremstva do največ tri koledarske dni.

1. Pooblastilo za predpis medicinskih pripomočkov za sanitarne ali gibalne potrebe pacientov in pooblastilo za izdajo potrdila o upravičeni zadržanosti od dela zaradi bolezni, nege ali spremstva

Zbornica – Zveza opozarja, da je soglasje Razširjenega strokovnega kolegija za družinsko medicino (v nadaljnjem besedilu RSK za družinsko medicino) in Zbornice – Zveze o razširitvi kompetenc v ambulanti družinske medicine (v nadaljnjem besedilu ADM) dano samo glede **predpisovanja medicinsko-tehničnih pripomočkov**, ki so povezani z **zdravstveno nego** v ambulanti ADM, ambulantah domov za starejše in patronažnem zdravstvenem varstvu, kot je razvidno iz zapisnika 7. seje RSK za družinsko medicino z dne 27. 6. 2022 in mnenja Zbornice – Zveze o razširitvi kompetenc diplomirane medicinske sestre v ADM št. 942-2/22-1 z dne 14. 2. 2022, ki ju posredujemo v prilogi tega dopisa.

Zbornica – Zveza meni, da pooblastilo za **predpis medicinskih pripomočkov za sanitarne ali gibalne potrebe pacientov iz tretje alineje prvega odstavka 14. člena** pomeni, da zdravnik postavi **indikacijo** (npr. inkontinenca blage stopnje, predpisane predloge za srednjo inkontinenco ...), diplomirana medicinska sestra npr. v patronažnem varstvu ali v domu za starejše pa ima kompetenco (pristojnost), da pri npr. nepokretnem pacientu ali stanovalcu oziroma uporabniku **oceni** njihove negovalne potrebe in jim na podlagi negovalne anamneze in statusa **izbere** ter **predpiše** ustrezen medicinski pripomoček za sanitarne ali gibalne potrebe pacientov.

V tretji alineji prvega odstavka 14. člena ZNUZSZS pa je določen tudi prenos pooblastila za izdajo potrdila o upravičeni zadržanosti od dela zaradi bolezni, nege ali spremstva do največ tri koledarske dni.

Zbornica – Zveza opozarja, da po mnenju RSK za družinsko medicino diplomirane medicinske sestre **nimajo pristojnosti odločanja o dolžini bolniškega dopusta**.

Zbornica – Zveza meni, da administracijo ter pripravo dokumentacije o bolniškem staležu lahko ureja diplomirana medicinska sestra v ADM, **ne more pa diplomirana medicinska sestra** ugotavljati nezmožnost za delo in **odločati o upravičeni zadržanosti od dela** zaradi bolezni, nege ali spremstva do največ tri koledarske dni, saj nima pristojnosti za ugotavljanje prisotnosti ali odsotnosti telesnih ali duševnih bolezni, poškodb ali anomalij, kot izhaja iz pristojnosti zdravnikov iz drugega odstavka 4. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19 in 199/21).

Ministrstvo za zdravje podaja pojasnila sistemske narave glede zakonskih določb oziroma določb izvršilnih predpisov, ki sodijo v delovno področje ministrstva, ter oblikuje neobvezujoča pravna mnenja oziroma stališča. Zbornica – Zveza Ministrstvo za zdravje prosi za mnenje o vsebini pooblastila za predpis medicinskih pripomočkov za sanitarne ali gibalne potrebe pacientov in o vsebini pooblastila za izdajo potrdila o upravičeni zadržanosti od dela zaradi bolezni, nege ali spremstva do največ tri koledarske dni ter o predvideni spremembi priloge 2 Pravilnika o kartici zdravstvenega zavarovanja, profesionalni kartici in pooblastilih za branje in zapisovanje podatkov v zalednem sistemu (Uradni list RS, št. 12/17, 57/18, 43/19, 79/19, 179/20 in 87/22), ki določa seznam pooblastil za branje in zapisovanje podatkov v zalednih sistemih, ki določa dostop do podatkov ter pooblastila za branje in zapisovanje podatkov v zalednih sistemih.

V prvi in drugi alineji prvega odstavka 14. člena ZNUZSZS je določen prenos posameznih pooblastil na srednjo medicinsko sestro oziroma zdravstvenega tehnika, opozarjamo pa, da je v seznamu poklicev zdravstvenih delavcev pod zaporedno št. 15 za zdravstvene delavce v dejavnosti zdravstvene nege s srednjo strokovno izobrazbo naveden veljavni naziv poklicne kvalifikacije - tehnik zdravstvene nege/tehnica zdravstvene nege (v nadaljnjem besedilu tehnik zdravstvene nege).

2. Razširitev kompetenc z zdravnika na diplomirano medicinsko sestro

Prenos pooblastil, ki jih določa 14. člen ZNUZSZS, je časovno omenjen, saj velja do 31. decembra 2024. Vlada Republike Slovenije lahko ukrep podaljša s sklepom za obdobje šest mesecev.

ZNUZSZS v 14. členu diplomirani medicinski sestri in višji medicinski sestri ne daje kompetence in pristojnosti za samostojno izdajo listin za uveljavljanje pravice do potnih stroškov, za izdajo listin za izbiro izbranega osebnega zdravnika in za predpis medicinskih pripomočkov za sanitarne ali gibalne potrebe pacientov in izdajo potrdila o upravičeni zadržanosti od dela zaradi bolezni, nege ali spremstva do največ tri koledarske dni, marveč določa, da lahko omenjena pooblastila na diplomirano medicinsko sestro in višjo medicinsko sestro prenese izbrani osebni zdravnik, če oceni, da to narekuje racionalnost dela, ob upoštevanju kliničnih smernic in strokovnih priporočil pristojnega razširjenega strokovnega kolegija.

Ob upoštevanju začasnosti navedenega ukrepa pa Zbornica – Zveza meni, da razširitev kompetenc z zdravnika na diplomirano medicinsko sestro pomeni, da je diplomirana medicinska sestra oziroma diplomirana medicinska sestra klinična specialistka na podlagi seznama poklicev zdravstvenih delavcev iz Odredbe o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 4/14) v skladu z določili 62. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk in 100/22 – ZNUZSZS) in v skladu z dokumentom Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege iz četrtega odstavka 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 64/17, 73/19, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE in 112/21 – ZNUPZ, ZZDej-K) oziroma v skladu z drugimi pravnimi predpisi kompetentna in pristojna za izvajanje posameznih poklicnih aktivnosti, ki so bile pred razširitvijo kompetenca zdravnikov.

Zakonodajna rešitev, v skladu s katero je izvajanje posameznih aktivnosti in nalog vezano na pooblastilo zdravnika in njegovo diskrecijsko pravico, je lahko samo začasna rešitev, ki jo opravičuje nujnost urejanja razmer, po mnenju Zbornice – Zveze pa ni ustrezna za sistemsko in celovito urejanje razširitve kompetenc in pristojnosti diplomirane medicinske sestre.

Zbornica – Zveza sicer podpira razširitev posameznih poklicnih kompetenc z zdravnika na dodatno strokovno usposobljeno **diplomirano medicinsko sestro**, ki ima **klinično specializacijo** s področja promocije zdravja in integrirane obravnave oseb s kroničnimi boleznimi na primarni ravni zdravstvene dejavnosti.

Zbornica – Zveza bo v letu 2022 kot eno izmed nalog javnega pooblastila specializacijo s področja promocije zdravja in integrirane obravnave oseb s kroničnimi boleznimi na primarni ravni zdravstvene dejavnosti in specializacijo s področja urgentnih stanj vsebinsko uskladila s Slovenskim zdravniškim društvom in s pristojnimi razširjenimi strokovnimi kolegiji, to so Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno in babiško nego in razširjeni strokovni kolegij, ki vsebinsko pokrivajo področja predlaganih specializacij.

Razširitev kompetenc z zdravnika na diplomirano medicinsko sestro mora potekati ob **sodelovanju** in **soglasju zdravniške stroke** in **stroke zdravstvene nege** ter ob ustrezni formalizaciji dodatnih znanj (klinična specializacija), ki zagotavljajo strokovno usposobljenost diplomirane medicinske sestre. Razumemo, da razmere v primarnem zdravstvu in pomanjkanje zdravstvenih delavcev terjajo hitre in učinkovite ukrepe ter sprejemanje zakonov po nujnem postopku, vendar menimo, da je seznanitev ter vključitev deležnikov pri pripravi tako pomembnih vprašanjih, kot jih določa ZNUZSZS, nujna za pripravo ustreznih in kakovostnih zakonskih določb.

Zbornica – Zveza pa nasprotuje določanju novih aktivnosti diplomiranim medicinskim sestram, ki se ne nanašajo na aktivnosti zdravstvene nege. V primarnem zdravstvenem zdravstvu sta zaradi prevelikega obsega dela in posledično preobremenjenosti zdravstvenega kadra poleg zdravnikov prav tako preobremenjena tehnik zdravstvene nege in diplomirana medicinska sestra, ki se je timu v ADM pridružila 2011 kot nadgradnja

organizacije ADM v prej tako imenovanih referenčnih ambulantah družinske medicine. Med projektom referenčnih ambulant so se zdravstveni obravnavi dodali še štiri kronična obolenja in dodatna preventivna presejanja ter povečan obseg dela administrativne dejavnosti z IT podporo, vendar še vedno za isti polovični delovni čas diplomirane medicinske sestre v ADM.

Dopis v vednost posredujemo še Zdravniški zbornici Sloveniji, Zvezi društev – Slovenskemu zdravniškemu društvu, RSK za družinsko medicino, RSK za javno zdravje in Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Za mnenje se zahvaljujemo in vas lepo pozdravljamo.

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

Priloga:

- zapisnik 7. seje RSK za družinsko medicino z dne 27. 6. 2022
- mnenje Zbornice – Zveze o razširitvi kompetenc diplomirane medicinske sestre v ADM št. 942-2/22-1 z dne 14. 2. 2022

Vročiti:

- Ministrstvo za zdravje, Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana, elektronsko na e-naslov: gp.mz@gov.si, Mojca.Dobnik@gov.si in Aleksandra.lah-topolsek@gov.si

V vednost:

- Zdravniška zbornica Slovenije, Dunajska cesta 162, 1000 Ljubljana, elektronsko na e-naslov: bojana.beovic@zzs-mcs.si, gp.zzs@zzs-mcs.si
- Zveza društev – Slovensko zdravniško društvo, Dunajska cesta 162, 1000 Ljubljana, elektronsko na e-naslov: info@szd.si
- RSK za družinsko medicino in RSK za javno zdravje, elektronsko na e-naslov: gp.mz@gov.si
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva cesta 24, 1000 Ljubljana, elektronsko na e-naslov: DI@zzzs.si